

**Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет будівництва і архітектури
Факультет геоінформаційних систем та управління територіями
Кафедра геоінформатики і фотограмметрії**

Звіт аспіранта

2-ого року навчання Коля Данила Олексійовича

Київ 2022 р.

Затвердження теми і керівника

- **Протоколом** з засідання кафедри геоінформатики і фотограмметрії (далі - ГІФ) Київського національного університету будівництва і архітектури (далі – КНУБА) **від 28 жовтня 2020 року № 2** затверджено Індивідуальний навчальний план аспіранта та Індивідуальний план наукової роботи аспіранта.
- **Протоколом № 4 від 24 січня 2021 року** з засідання кафедри геоінформатики і фотограмметрії (ГІФ) Київського національного університету будівництва і архітектури затверджено тему дисертаційної роботи **«Дослідження геодезичних і картометричних методів у геоінформаційному середовищі»**, а також затверджено протоколом № 6 від 26 березня 2021 року з засідання Вченої ради факультету Геоінформаційних систем і управління територіями КНУБА - тему дисертаційної роботи і наукового керівника проф., д-р. техн. наук. Карпінського Юрія Олександровича.
- Протоколом засідання Вченої ради КНУБА № 39 від 29 березня 2021 року було затверджено тему дисертаційної роботи.
- **Протоколом із засідання кафедри геоінформатики і фотограмметрії КНУБА №2 від 26.10.2022** буде перезатверджено тему дисертаційного дослідження та подано на засідання Вченої ради факультету та Вченої ради КНУБА

Стан виконання дисертаційного дослідження

№	Назва робіт	Стан виконання у відсотках
1	Написання I розділу дисертації «Аналіз сучасного стану та тенденцій застосування геодезичних і картометричних методів у геоінформаційному середовищі»	75%
1.1	Аналіз існуючих сучасних рішень виконання геодезичних і картометричних методів у геоінформаційних системах	100%
1.2	Аналіз нормативно-правової бази за обраним напрямом дисертаційного дослідження	100%
1.3	Аналіз попередніх результатів досліджень за обраним напрямом дисертаційного дослідження, обґрунтування актуальності досліджень та визначення новизни.	100%
1.4	Погодження I розділу дисертації з науковим керівником	0%

Аналіз сучасного стану та тенденцій застосування геодезичних і картометричних методів у георінформаційному середовищі

Наукові праці кінця ХХ ст. – початку ХХІ ст. в Україні:

Барановський В.Д. (1994, 2004 р.),

Р.М. Літнарівич (1998, 1999),

Ю.О. Карпінський (з 2000 р.),

А.А. Лященко (з 2000 р.)

О.В. Кучер (з 2009 р.)

Наукові праці кінця ХХ ст. – початку ХХІ ст. у світі:

Греція – у кооперації із США провели дослідження щодо удосконалення картометричних методів на трьохосному референц-еліпсоїді,

Індонезія – послались на попередні роботи аспіранта щодо використання функції визначення площ геопросторових об'єктів строгими математичними методами

Китай

Польща – праці 2022 року мають характер конкуренції із С. Karney.

Словенія – геодезичні і картометричні методи були досліджені для об'єктів адміністративно-територіального устрою Словенії.

Сполучені Штати Америки – праці С. Karney не враховують досвід та результати наукових праць у II пол. ХХ ст., хоч і мають гучні заголовки («революція», «загальні алгоритми»).

Наукові праці у II пол. ХХ ст.

Ф.Н. Красовського (перевидання 1955 р.)

М.М. Волков (1950 р.),

Б.Н. Рабінович (1951 р.),

П. С. Закатов (1976 р.),

Л.П. Пеллінен (1978 р.),

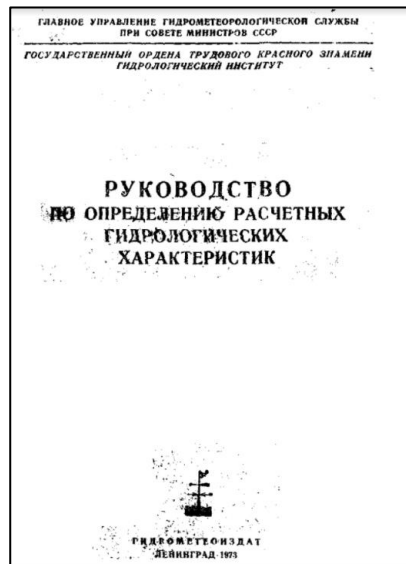
Д. М. Кудрицький (1978 р.),

В.П. Морозов (1979 р.),

Н.В. Яковлєв (1982 р.),

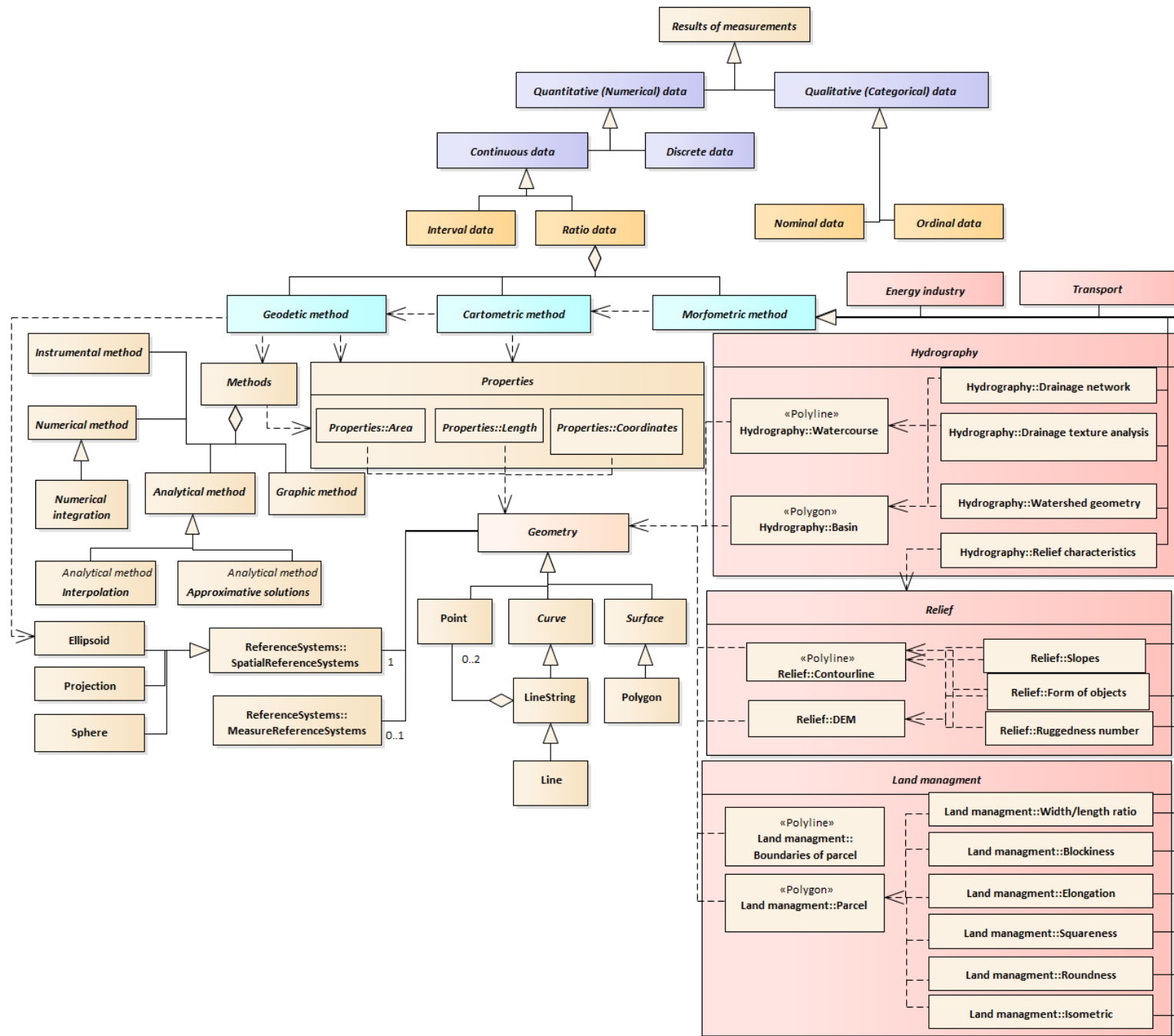
З.С. Хаїмов (1988 р.),

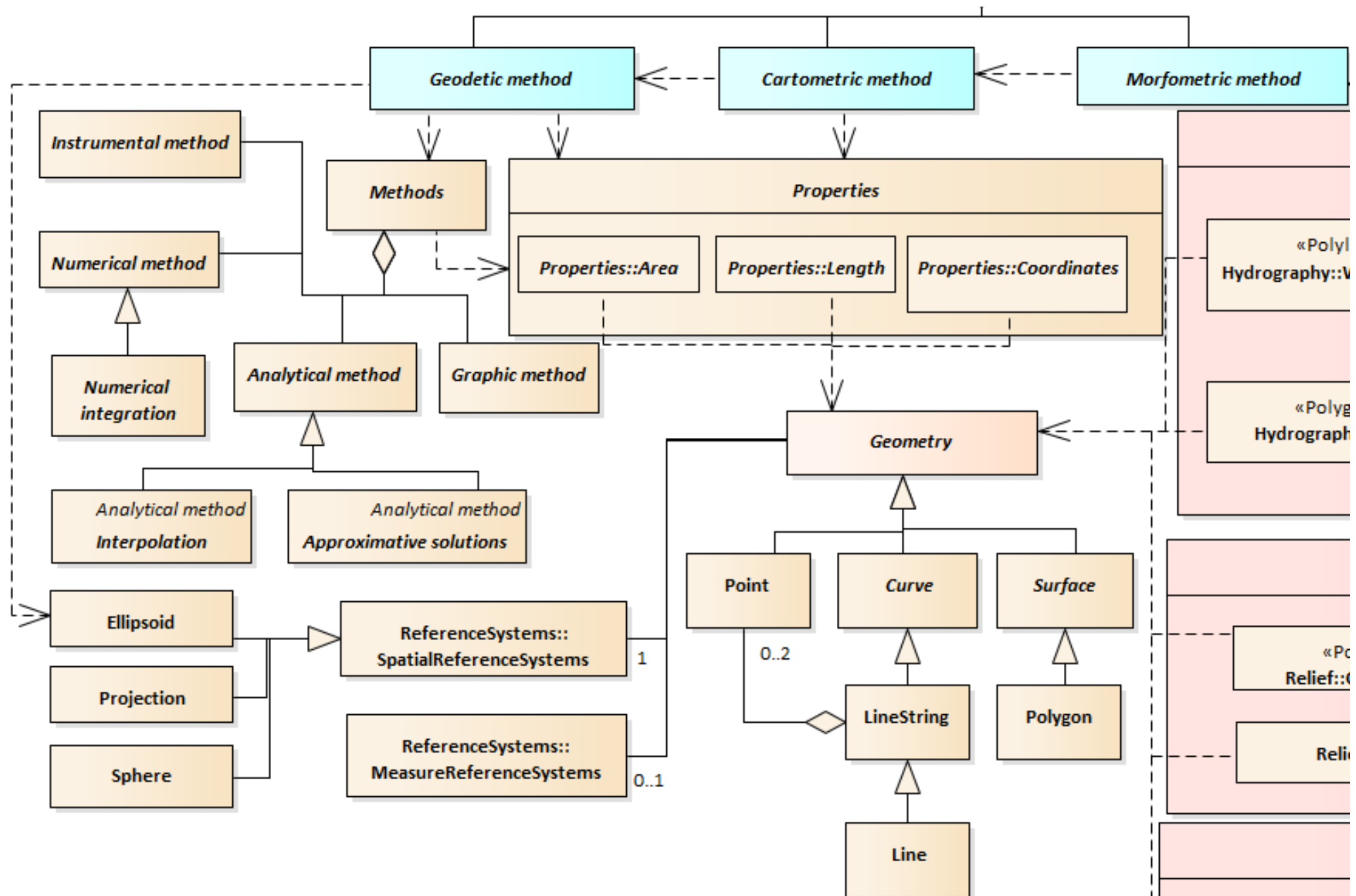
Бугаєвський Л. М. (1998 р.)

Стан виконання дисертаційного дослідження

№	Назва робіт	Стан виконання у відсотках
2	Написання II розділу дисертації «Дослідження можливостей стандартних засобів ГІС для виконання геодезичних і картометричних методів»	80%
2.1	Формування каталогу та класифікація геодезичних і картометричних методів, що будуть дослідженні у роботі. (перелік методів визначено)	75%
2.2	Математичне обґрунтування геодезичних і картометричних методів	100%
2.3	Вирішення емпіричного завдання визначення можливостей стандартних засобів ГІС для виконання геодезичних і картометричних методів	100%
2.4	Реалізація геодезичних і картометричних методів у середовищі MATLAB	75%
2.5	Погодження II розділу дисертації з науковим керівником	0%

Формування каталогу та класифікація геодезичних і картометричних методів, що будуть дослідженні у роботі

Table B.11 — Requirements for a coordinate operation

Coordinate operation			
Attribute name	Obligation/Condition	Maximum occurrences	Attribute description
Coordinate Operation Description: A coordinate operation that is either a conversion, where the output coordinates are referenced to the same datum as are the input coordinates, or a transformation, where the output coordinates are referenced to a second datum/CRS. The parameter values describing coordinate conversions are defined rather than empirically derived. Coordinate transformations are empirically derived, requiring a quality attribute.			
Coordinate operation name	M	1	This is the primary name for the coordinate operation. Aliases and other identifiers may be given through the attributes alias and identifier.
Coordinate operation identifier	M	1	An identifier by which this coordinate operation is referenced.
Coordinate operation alias	O	N	An alias by which this coordinate operation is known.
Coordinate operation scope	M	1	Description of usage, or limitations of usage, for which this coordinate operation is valid. If unknown, enter "not known".
Coordinate operation remarks	O	1	Comments on or information about this coordinate operation, including data source information.
Source CRS name	C	1	This is Table B.12
Source CRS identifier	C	1	An identifier
Target CRS name	C	1	This is Table B.12
Target CRS identifier	C	1	An identifier
Condition: These attributes are mandatory in a coordinate operation. These attributes are not used in a coordinate conversion (i.e. Table B.12)			
Coordinate operation extent	M	1	Geographic extent Table B.12

Структура каталогу геодезичних і картометричних методів, які буде досліджено, повинна відповідати вимогам міжнародного стандарту **ISO 19127:2019 (E) Geographic information – Geodetic register.**

Table B.12 — Requirements for a coordinate operation method

Coordinate operation method			
Attribute name	Obligation/Condition	Maximum occurrences	Attribute description
Coordinate Operation Method Description: The method (algorithm or procedure) used to perform the coordinate operation.			
Coordinate operation method name	M	1	This is the primary name for the coordinate operation method. Aliases and other identifiers may be given through the attributes alias and identifier.
Coordinate operation method identifier	M	1	An identifier by which this coordinate operation method is referenced.
Coordinate operation method alias	O	N	An alias by which this coordinate operation method is known.
Coordinate operation method remarks	O	1	Comments on or information about this coordinate operation method, including data source information.
Coordinate operation method source citation	M	N	Source citation information – ISO 19115-1:2014, B.3.2.1 (refer to Table B.16).
Coordinate operation method source citation identifier	M	N	An identifier which references elsewhere the coordinate operation method source citation's defining information (refer to Table B.16).
Coordinate operation parameter name	M	1	Repeat for the number of parameters referred to in the formula (refer to Table B.13).

Математичне обґрунтування геодезичних і картометричних методів

Визначено два випадки: масштабний коефіцієнт $m_0 = 1$ або $m_0 \neq 1$. Для проекції Гаусса-Крюгера $m_0 = 1$, тому:

$$\frac{dx}{dq} = m_0 r = N \cos B \quad (1)$$

$$\frac{d^2x}{dq^2} = -m_0 r \sin B = -N \cos B \sin B \quad (2)$$

За теоремою Менґе (властивості кривини на поверхні):

$$N = \frac{a}{\sqrt{1 - e^2 \sin^2 B}} \quad r = \frac{N \cos B \sin B}{\sin B} = N \cos B = \frac{a \cos B}{\sqrt{1 - e^2 \sin^2 B}} \quad (3)$$

З формул (1) – (3) слідує, що абсциса і ордината визначаються за формулами (4) і (5):

$$x = X - \frac{l^2}{2!} \left(\frac{a \cos B}{\sqrt{1 - e^2 \sin^2 B}} \right)'' + \frac{l^4}{4!} \left(\frac{a \cos B}{\sqrt{1 - e^2 \sin^2 B}} \right)^{(4)} + \dots + r^{(n+2)} \frac{l^{(n+2)}}{(n+2)!} \quad (4)$$

$$y = r \cdot l - \frac{l^3}{3!} \left(\frac{a \cos B}{\sqrt{1 - e^2 \sin^2 B}} \right)''' + \frac{l^5}{5!} \left(\frac{a \cos B}{\sqrt{1 - e^2 \sin^2 B}} \right)^{(5)} + \dots + r^{(n)} \frac{l^n}{n!} \quad (5)$$

За науковими працями:

Ф.Н. Красовського (перевидання 1955 р.),

П. С. Закатов (1976 р.),

В.П. Морозов (1979 р.)

Ряд Тейлора:

$$\sum_{k=0}^{\infty} \frac{f^{(k)}(x_0)}{k!} (x - x_0)^k =$$

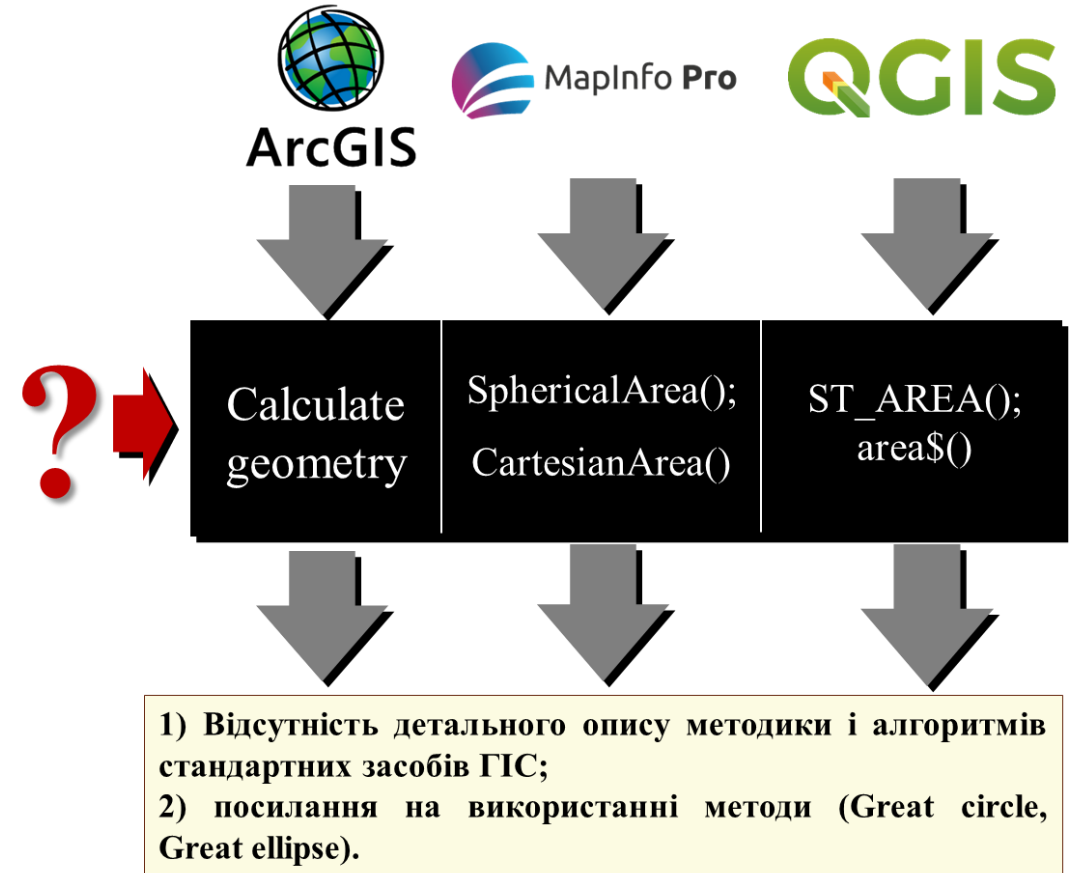
$$= f(x_0) + f'(x_0)(x - x_0) + \frac{f''(x_0)}{2!} (x - x_0)^2 + \dots + \frac{f^{(k)}(x_0)}{k!} (x - x_0)^k + \dots$$

де N – радіус кривини першого вертикала; r – радіус кривини паралелі референц-еліпсоїду; a – велика піввісь референц-еліпсоїда; e – перший ексцентриситет еліпсоїда; x, y – плоскі прямокутні координати точки в проекції Гаусса-Крюгера, м; l – відстань від точки, яка визначається, до осьового меридіана зони; B – геодезична широта точки геопросторового об'єкта; n – порядковий номер члена ряду Тейлора; m_0 – масштабний коефіцієнт.

Вирішення емпіричного завдання визначення можливостей стандартних засобів ГІС для виконання геодезичних і картометричних методів

Спростовано і підтверджено чотири гіпотез щодо визначення застосування певної математичної моделі Землі для картометричних операцій у ГІС-продуктах:

- гіпотеза № 1 підтверджена (від 0 до 6 м²): геодезичні і картометричні операції виконуються у Декартовій системі координат;
- гіпотеза № 2 спростована (від -3444,24 м² до -0,01 м²): геодезичні і картометричні операції не виконуються в проекції Гаусса-Крюгера;
- гіпотеза № 3 спростована: геодезичні і картометричні операції не виконуються на сфері;
- гіпотеза № 4 спростована (від 3531,79 м² до 3384,52 м²): геодезичні і картометричні операції не виконуються на еліпсоїді, **окрім ПЗ QGIS** (від 7,02 м² до 14,45 м²).

Реалізація геодезичних і картометричних методів у середовищі MATLAB

```
Editor - D:\KNUCA dissertation\Practics_result\BL_to_xy_parametr.m*
BL_to_xy_parametr.m* x simpsons.m x simpson_NOT_corrected.m x Exp_2_BL_to_xy.m x diff.m x sym.m x geodarea.m x
1 - a=6378245 ; % велика піівісь еліпсоїда, м
2 - e=sqrt(0.0066934216); % перший ексцентриситет еліпсоїда
3 - p=57.29577951308; % градусів в 1 радіані
4 - % Інтегрування довжини дуги меридіана методом Сімпсона, Матлаб
5 - F=@(B) (1-0.0066934216.*(sin(B).^2)).^(-3/2);
6 - I=simpsons(@(B) (1-0.0066934216.*(sin(B).^2)).^(-3/2),0,B/57.29577951308,1000);
7 - X=a*(1-e^2).*I;
8 - i=diff(X);
9 - F1=@(B2) a*(1-e^2).*(1-0.0066934216.*(sin(B2).^2)).^(-3/2);
10 - F5=@(B2) (1-0.0066934216.*(sin(B2).^2)).^(-3/2);
11 - %cos(x)/((1-(e^2)*(sin(x)^2)).^(1/2));
12
13 - h=numel(q);
14 - fact=factorial(q);
15 - n=6;
16 - l=(30 - (3 + 6*(n - 1)))/57.29577951;
17 - syms x;
18 - df= cos(x)/((1-(e^2).*(sin(x).^2)).^(1/2));
19 - h=numel(q);
20
21 - for k=1:h
22 -     dif_b(k) = diff(df,k)
23 -     j(k)=1.^k;
24 -     v(k)=dif_b(k).*j(k)/fact(k);
25 - end
26 - result=v
```

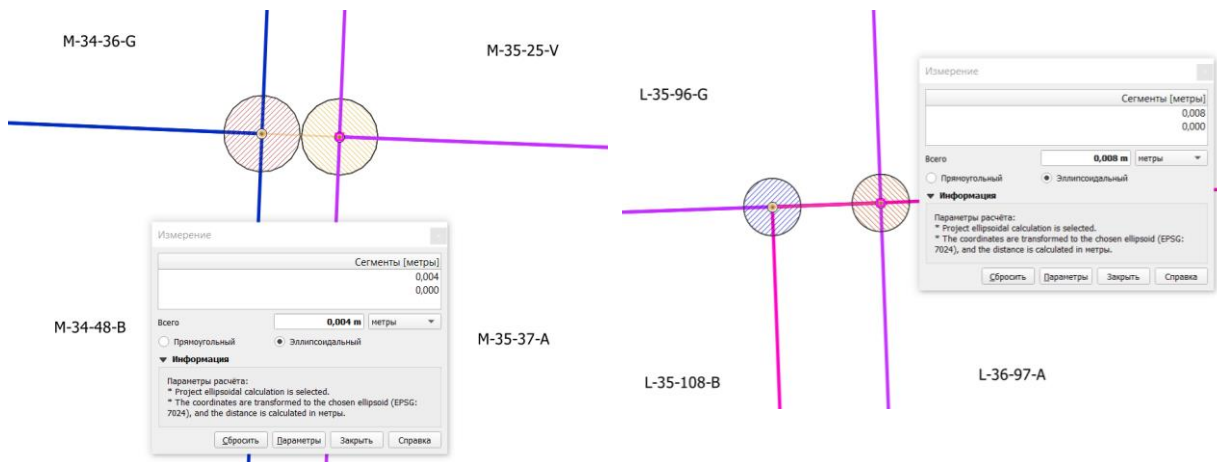
Вихідні дані для експериментів у MATLAB:

1. Математичні моделі, які описані в обґрунтуванні (умова конформного зображення еліпсоїда на поверхні, теорема Меньє, ряд Тейлора тощо);
2. Тестова модель масиву координат у геодезичних і прямокутних систем координат;
3. Масив координат, запропонований науковцями (Ю.О. Карпінським, С. Karney та ін.);
4. Методи реалізовані С. Karney та ін. у MATLAB.

Фрагмент інтерфейсу MATLAB та коду функції визначення геодезичних координат за прямокутними у проекції Гаусса-Крюгера

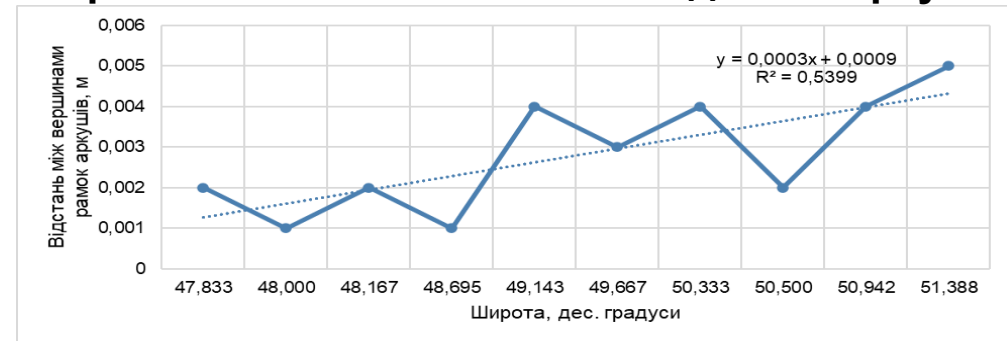
Апробація дисертаційного дослідження

Мета цієї роботи – дослідження топологічної неузгодженості під час зшивання та зведення рамок суміжних аркушів цифрових топографічних карт масштабу 1:50 000 із застосуванням строгих аналітичних геодезичних методів на референц-еліпсоїді у геоінформаційному середовищі. **Практична значущість досліджень полягає у використанні строгих аналітичних геодезичних методів, які значно мінімізують величини розривів і накладань, оскільки встановлення допусків для цих величин не дозволяє автоматизувати процес коректного зшивання та зведення аркушів топографічних карт.**

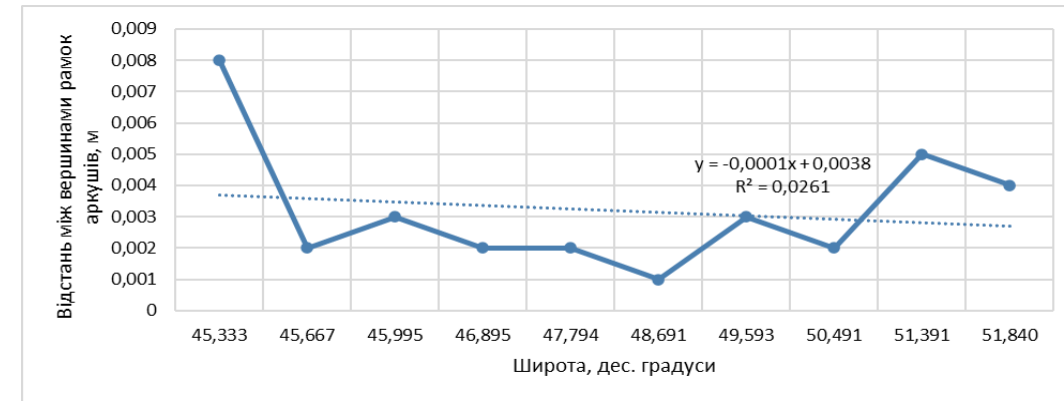

Відстань між вершинами номенклатурних рамок аркушів масштабу 1:50 000 4-ої та 5-ої зон проекції Гаусса-Крюгера (приклад розривів)

Відстань між вершинами номенклатурних рамок аркушів масштабу 1:50 000 5-ої та 6-ої зон проекції Гаусса-Крюгера (приклад накладання)

Зміна відстаней між вершинами номенклатурних рамок аркушів масштабу 1:50 000 4-ої та 5-ої зон проекції Гаусса-Крюгера

Зміна відстаней між вершинами номенклатурних рамок аркушів масштабу 1:50 000 5-ої та 6-ої зон проекції Гаусса-Крюгера

Kin D. & Karpinskyi Yu. (2022). The phenomenon of topological inconsistencies of frames of map sheets during the creation of the Main state topographic map. ITCGCap. Volume 95. p. 103 – 112. DOI: <http://dx.doi.org/10.23939/istcgcap2022.95.103>

<https://www.researchgate.net/publication/362114003> The phenomenon of topological inconsistencies of frames of map sheets during the creation of the Main state topographic map

Наукова робота за обраним напрямом дисертаційного дослідження

▪ Оpubліковано статтю у журналі «МНТЗ «Геодезія, картографія і аерофотознімання»», що індексується у наукометричній базі Index Copernicus та є фаховим журналом категорії «Б»»:

1. Kin D. & Karpinskyi Yu. (2022). The phenomenon of topological inconsistencies of frames of map sheets during the creation of the Main state topographic map. ISTCGCAP. Volume 95. p. 103 – 112. DOI: <http://dx.doi.org/10.23939/istcgcap2022.95.103>

▪ Взято участь у 8 міжнародних науково-практичних конференціях

1. XXVI Міжнародна науково-технічна конференція “Геофорум-2021”, 9-11 квітня 2021- Львів;
2. **6th FIG Young Surveyors Conference 2021, the FIG YSN e-Conference 2021, Netherlands, 2021;**
3. **International Cartographic Association, The 30th International Cartographic Conference, Florence, Italy, 14–18 December 2021;**
4. 9th International Scientific Conference on Sustainability in Energy and Environmental Science, June 22-24 2022, Ivano-Frankivsk, Ukraine;
5. **2022 International Geoinformatics Summer School (Online), August 21-27, 2022, Wuhan University, China;**
6. **The FIG Congress 2022, the FIG YSN e-Conference 2022, September 11-15, 2022, Warsaw, Poland;**
7. Міжнародна науково-практична конференція «Новітні технології та досягнення земельного адміністрування та територіального планування», жовтень 2022, Харків, Україна;
8. The International conference of young professionals GeoTerrace-2022, October 2022, Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine.